

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

Asynthetum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70090)

pari ego, & aduersarius periculo ad iudicium venimus: sed mihi quidem, nolo autem quam in initio dicendi ominosius proloqui. Interdum etiam utimur hac figura, quasi ad alia properemus. Tale est Virgilianum illud:

Quos ego: sed moras prestat impetere futuris.

Definitur ab Alexandro Rhetore λόγον ἐπιτείνων τὸ παραπαισάμενον, ἢ παραλείπων τὸ γινωσκόμενον, ἢ σιωπῶν τὸ αἰσχρὸν. Oratio extendens, quod reticetur, ut apud Demosthenem. Μάτηρ δὲ ὑπῆρχε πολίτης ταύτης δὲ οὐκ ἔρω πόδεσσι. Plus auget silendo, quam si enarrasset: Alias, vel omittit, quod notum est, vel reticet, quod obscurum est.

Apostasis.

À nonnullis separatio dicitur, quod permixtos sensus separat, atque dilatat. Videtur equalibus membris, & interuallis distincta oratio, metaphora ducta à constitis arboribus. Nam Theophil. lib. 3. de caus. plant. constat arborum interualla vocat ἀποστάσεις. Meminit eius figuræ Hermog. lib. 1. περὶ ἰδεῶν, & Philostr. in epist. ad Iulian. αἱ δὲ ἀποστάσεις, εἴτε προβολαί, τὴν λόγων Γοργίου ἐπεχωρίαν πολλὰ ἔβη μέρη, μάλιστα δὲ ἐν τῶν τῶν ἐποποιῶν κλάσιν. Apostasis verò, seu proleptura orationum Gorgiæ in familiarem usum, & consuetudinem veniebant, sæpissimè quidem, maximè verò in poetarum circulo. Tale est illud, seruiebat forum cubiculo, Prætor meretrici, carcer conuiuio, dies nocti. Murrhedius apud Senecam. Meminit quoque Philostratus in Gorgia ὁρμήσει καὶ τοῖς ἑρμῆσει καὶ ἑρῆσει, καὶ παραδοξολογίας, καὶ πνευματικῆς, καὶ τὰ μεγάλα μεγάλας ἐπιμνήσεις, ἀποστάσεων οὐ καὶ τελεόλων. Aristides περὶ σεμνότητος, αἰτ, ἀπόστασις φωνῆς, ὅταν ὁ συμπίπτει κατὰ τὸ δῆμι καὶ συναρτῶν ἀλλήλοις ἀποστάσεις, εἰς ἀρχὴν ἰδίαν ἐπαναγωγὴν ὡς τὸ σιωπημένον τὸ ἰονιῶν χερσὶν ἀπὸ φωνῆς. Rhet. Græc. p. 642. Cuius definitionis satis obscura, hic est sensus, Apostasis est amplificatio quadam sententiæ, per variam rerum inter se copulatam seriem, in idem principium reuoluta. V. G. gratia patriæ Philippus simplex est sententiæ, & minimè figu-

Foris προβολῶν

rata. At si diffundas hoc pacto, Thessaliam subiugauit, Eubœam sibi mancipauit, in Hellepontum profici scitur, sensibus & colis inter se distincta, ac separata, tunc fit ea, quæ à Græcis Rhetoribus dicitur ἀπόστασις. Omnia enim declarant, & explanant, quod initio positum est, gratia patriæ Philippus.

Apostrophe.

Auersio. Necessaria plerumque figura, ubi, Aquil. p. 1. quæ ad alios dicta volumus, ad alios dicere videmur. Sic plerumque conuertimus orationem in reum ab iudice, cum illa tamen, quibus aduersarium alloquitur, iudici alligentur. Acutissimum exemplum in Philippicis Demosthenis, ubi, quibus verbis populum Atheniensium monitum vult, eadem se dicit apud Græcos, & Arcadas, & Messenios concionatum inuidiosè. Et M. Tullius cum sæpe alius, tum pro Roscio conuertit orationem ad Chryfogonum, ab illo loco, rogat, oratque te Chryfogone, &c.

Aria.

Execratio oratoria apud Ciceronem, ὁ σέκυλος! ὁ πορτεντὸν ἐν ὑλτίμας τερρας ἐξορτανδὸν! Apud Virg.

Artibus pro scelere exclamat, pro talibus nudi, si qua est celo pietas, que talia curat, Perfoluani grates dignas.

Eadem Catara.

Allysmus.

Urbana dictio. Hac figura fit exercitatis alijs ingenua festiuitas, ut apud Ciceronem, respicite, respicite iudices, hominum fortunas, respicite Fabritij senectutem: cum hoc respicite ornandæ orationis causa sæpè dixisset, respexit ipse: at Frabritius a subcellijs demisso capite discesserat. Et alias, negabat ius tam nequæ esse Verriam. Et idem alibi, execrabatur sacerdotem, qui tam nequam Verrem reliquisset.

Allyntation.

Quum consueta orationis structura, siue syntaxis immutatur, quod multis modis contingit, quos in Homero obseruat Plutarchus de schematibus.

Allynthesis.

Est, vel dialylon, cum oratio nulla coniunctione connexa, velut soluta sententiæ regulam seruat. Ut, consilium, patriæ galea, clypeoque resultant. Irrita deflexit, partim stringentia corpus. Et ipsi, numerumque modumque carinis, Nos ara, manus, naualia demus.

Lat. 32.

Latine dicitur *dissolutio*, vel *inconnatio*. *A-syntheticum* autem, modo per singula verba fit, *æra*, manus, naualia demus. Et, hæc eadem *Acnea*, terram, mare, sidera iuro. Modò per plura verba, & per ea, quæ Græci vocant *ἁόλα*.

Densque, quid vester serui uehat, unde sero nas

Ventus agat nubes: quid cogitat humidus au-

ster,

Sol tibi signa dabit.

(Et) --- *nube caua speculantur amicti,*

Quæ fortuna vires, classem quo litore li-

quant.

Quid veniant, &c.

Auxesis.

Vehemens rei amplificatio. Ut 2. Philipp. O rem non modo visu scèdam, sed etiam auditu, si inter canam in tuis illis immanibus poculis, hoc tibi accidisset, &.

Brachyopsis.

P. Rut. *Sup. p. 9.*

Hoc fieri solet, cum orator breuitate sententia præcedit auditoris expectationem. *Ly-fia*, *Quæres à me*, qui iure obtinere possim, quo iure mihi *Poliænus* reliquit, quo iure prætor dedit possessionem. *Leges* me defendunt, ad te non pertinent, hi veritatem sequantur. Item eiusdem. Sed nos æquum est voluntatem dispicere. Nam consilio valuit, fortuna lapsus est: homo fuit, factur, concedendum non omnia posse; hoc enim Deorum est proprium.

Characterismus.

P. Rut. *Lup. p. 3.*

Quemadmodum pictor coloribus figuras describit: sic orator hoc schemate, aut vitia, aut virtutes eorù, de quibus loquitur, deformat. *Lyconis*, quid in hoc arbitrer bonæ spei reliquum residere, qui omne vitæ tempus vna, ac desperatissima consuetudine produxit? Nam simul atque ex prioribus horis diei, nimia cibi, ac vini satietate vix meridiano tempore, plenus crapula est expectectus: primum, oculis mero madidis, humore obæcatis, visu grauidis, lucem constanter intueri non potest: deinde confectis viribus, utpote cuius venæ non sanguine, sed vino sunt repletæ, se ipse erigere non valet: tandem duobus innixus, languidus, qui cubado sit defatigatus, tunicatus, sine pallio, soleatus præ lectulo, palliolo frigus à capite defendens, flexa ceruice, summifis genibus, colore exangui, protinus ex cubiculari lectulo excitatus, in triclinium trahitur. Ibi præsto sunt quotidiani, pauci codem

studio excieati contiuæ. Hic verò princeps paulum illud reliquum, quod habet, mentis ac sensus, poculis extrudere festinat, & eos bibendo prouocat, & lacessit, perinde, ac si in hostium prælio, quam plurimos superarit, atque afflixerit, amplissimam sibi victoriam paratam existimans. Interea procedit simul, & illud tempus, & potatio: oculi vinum lachrymantes caligant, ebriosum ipsi, vix ebrij cognoscunt: alius sine causa iurgio proximum lacessit: alius somno deditus, vi cogitur vigilare: alius rixari parat: alium turbas vitantem, ac domum reuerti cupientem retinet ianitor, pulsat, exire prohibet domum, interdicitum demonstrans. Interim alium contumeliosè extra ianuam eiectum, vacillantem puer sustentat, ac ducit, pallium per lutum trahentem. Nouissimè solus in triclinio relictus, non prius poculum ex manibus emittit, quam somnus oppressit bibentem, ac dissolutis artibus, ipsum poculum suapte natura dormienti excidit.

Catachresis.

Abusio vocis, vt, equum ædificant.

Catars.

κατάρσις, execratio, vt, *Dij te perdant, fugitive.* Eadem Ara.

Charientismus.

Siue *scomma*. Hac figura fit festiua dictio, cum amonitate mordax, vt apud Ciceronem, infirmo corpore, atque ægro colore, vt ipse iudicare, &c. Et apud eundem: facite enim, vt vultum ipsius, & illam vsque ad talos demissam purpuram cogitetis.

Jul. p. 24.

Κιασόν.

Apud Scholiasten Aristidis eadem est figura, ac *chiasmus*, decessatarum, scilicet sententiarum textura, vt, *Doctorem sanctissimus, & Sanctorum Doctissimus.*

Chlensismus.

Siue *epicentomesis*. Hac figura risum excitar, & Idem. seuerè proposita vafre excutit, eludens personarum, aut rerum comparationem. Ut apud Virgilium, meque timoris Argue tu Drance. Apud Ciceronem. Quasi verò, ego de facie tua catamite dixerim: vel alias potuisset contumeliosius facere, si tibi hoc Parmeno peraliquem, ac non ipse Parmeno nuuississet. Est vt apparet ironiæ species.

Clasicon.

κλατικόνος χῆμα est inuocatio, vnde *κλατικόνος ἕμνοι*, hymni ad Deorum opem inuocandam, P. 2